

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ЗЕРНОВОЇ КООПЕРАЦІЇ

М. О. КРАВЕЦЬ, кафедра інформаційних систем і технологій,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
e-mail: kravetsmo@ukr.net

Анотація. Кооперування невеликих сільськогосподарських підприємств та господарств населення є засобом забезпечення добробуту сільських громад України. Динаміка розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОКів) свідчить про їх роль на аграрному ринку. Розглянуто передовий досвід створення та функціонування успішних обслуговуючих кооперативів, у т. ч. їх кооперативних об'єднань у Придніпровському та Західному регіонах України. Виявлено проблеми та стримуючі фактори розвитку СОКів.

Наголошено на необхідності створення інформаційної інфраструктури агропродовольчих ринків. Інформаційні потоки мають бути диференційовані як за рівнем знань отримувачів інформації, так і за їх місцем і роллю в кооперативному процесі. Організація інформаційної підтримки розвитку СОКів включає спеціальні навчальні програми, навчання, надання консультаційних (дорадчих) послуг задля вдосконалення навичок у застосуванні інформаційних технологій, зокрема у користуванні розробленим Web-сайтом зернового обслуговуючого кооперативу.

У перспективі доречна горизонтальна інтеграція, що проводиться шляхом злиття зернових кооперативів, створення союзів, сільськогосподарських товариств та кооперативних груп. Кооперативним об'єднанням слід подбати про науково-консультаційне обслуговування своїх членів. Видається доцільним створення відкритої інформаційно-консультаційної лінії з питань кооперації.

Ключові слова: сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, зернова кооперація, кооперативне об'єднання, горизонтальна інтеграція, інформаційна підтримка, Web-сайт зернового обслуговуючого кооперативу

Актуальність. В існуючих умовах господарювання більшість дрібних та середніх сільськогосподарських товаровиробників неспроможні забезпечити ефективне просування і збут своєї продукції не лише на зовнішніх, а й внутрішніх товарних ринках. Тому одним із напрямів вирішення зазначеної проблеми є сприяння створенню СОКів, які спроможні не лише підвищити ефективність маркетингової та збутової діяльності дрібних виробників, а й забезпечити просування їх продукції на Європейські ринки.

Національні сільськогосподарські товаровиробники постійно стикаються з проблемами наявності відповідних знань та практичних навичок ведення господарської діяльності в умовах обмежених ресурсів та притаманних сучасному етапу розвитку національної економіки підприємницьким ризикам. Діючі нині нечисленні сільськогосподарські інформаційно-консультаційні (дорадчі) служби не можуть задовольнити потреби численних сільськогосподарських структур підприємницького типу у просвітницькій роботі. Тому організація інформаційно-консультаційної підтримки процесу створення та функціонування СОКів і надалі залишається актуальною для дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню сільськогосподарської обслуговуючої кооперації присвячені праці М. П. Гриценка, В. В. Зіновчука, М. Й. Маліка, Л. В. Молдаван, Р. Я. Корінця, П. Т. Саблука та інших. Враховуючи існуючий досвід в Україні, а також світовий досвід кооперації, основний висновок полягає у сприянні розвитку різноманітних форм організацій і представництв груп виробників, спрямованих на зниження виробничих, переробних, транспортних та експортних витрат і максимізації ціни продажу сільськогосподарської продукції, а також сприянні практиці справедливих і прозорих договірних відносин на ринку задля встановлення ділових практик, адаптованих до глобальних викликів.

Про необхідність інформаційної підтримки розвитку підприємств України писали N. Vasylieva, В. Бабіченко, О. Г. Булуй, М. Ф. Кропивко, Н. Е. Ковшун, О. В. Макушок, О. Мельник, С. І. Мосіюк, І. П. Мосіюк, Petrukha S., Petrukha N., Kunytskyi K., А. О. Радько, А. В. Лапін, В. В. Харченко та інші. Проте, на необхідності та важливості інформаційної підтримки діяльності обслуговуючих кооперативів, зокрема зернових, особливу увагу не зосереджено.

Мета дослідження – сприяння розвитку обслуговуючої кооперації в аграрному секторі України на підставі вивчення передового досвіду створення та функціонування успішних СОКів, у т. ч. їх кооперативних об'єднань. Завданнями дослідження є виявлення проблем та стримуючих факторів розвитку обслуговуючої кооперації; розробка Web-сайта зернового кооперативу.

Матеріали і методи дослідження. Цільова група – СОКи та їх кооперативні об'єднання у Придніпровському та Західному регіонах України та умови їх успішного функціонування. Об'єкт дослідження – організація інформаційної підтримки діяльності СОКів в аграрному секторі економіки. Методи досліджень: монографічний (вивчення досвіду роботи), статистико-економічний (аналіз сучасного стану й тенденцій), абстрактно-логічний (дослідження напрямів та мотивів процесу розвитку), порівняльного аналізу (опрацювання проблем та шляхів їх вирішення), аналогії (виявлення перспектив розвитку), експертних оцінок (висновки експертів).

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасний кооперативний рух в Україні має коротку історію розвитку. Бракує досвіду

створення та управління майже всіх типів обслуговуючих кооперативів. Динаміка розвитку СОК підтверджує їх збільшення вдвічі за період 2009–2014 років. Однак, стан де-юре і стан де-факто значно різняться. Роль СОКів на аграрному ринку є вкрай незначною: на 2014 р. кількість найманих працівників становила в середньому два працівники на один кооператив, зазвичай, директор і бухгалтер; більшість існують за принципом "одне село – один кооператив". У 2012 р. середній СОК надавав за рік послуг на суму приблизно 55 тис. грн, тоді як його пайовий капітал і вартість основних фондів дорівнювали приблизно 100 тис. грн.

1. Кількість діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) станом на 1 січня 2015 року [14]

Напрямок діяльності СОК	Кількість СОК, одиниць	за видами діяльності, одиниць				
		переробні	заготівельно-збутові	постачальницькі	інші	багатофункціональні
З обробітку землі та збирання врожаю	147	7	11	3	24	102
Молочарські	179	2	94	3	5	75
М'ясні	16	0	5	0	3	8
Плодоовочеві	66	0	23	5	5	33
Зернові	34	5	5	1	1	22
Інші	171	8	17	2	76	68
ВСЬОГО:	613	22	155	14	114	308

У межах Канадсько-українського зернового проекту розвитку зерносховищ та сільськогосподарських кооперативів в Україні, у жовтні 2013 р. було створено СОК "Зерновий" (2 райони Дніпропетровської області). На початок 2016 р. СОК об'єднував 39 дрібних та середніх зерновиробників двох районів, які загалом обробляють близько 10 тис. га ріллі. Після завершення п'ятого року роботи кооператив об'єднуватиме щонайменше 75 виробників, які вирощуватимуть щонайменше 60 тис. т зернових на рік на площі 15 тис. га або більше. Кооператив зі зберігання, доробки та маркетингу зерна є одним із найскладніших типів кооперативів.

Останнім часом в Україні розбудовуються кооперативні об'єднання: ОК "Господар" (Дніпропетровська область), ЛООСОК "Рівноправність" (Львівська область) тощо. Наприклад, об'єднання "Господар" діє на засадах членства і добровільності для спільного здійснення будь-якої не забороненої законодавством діяльності, пов'язаної із забезпеченням потреб членів у постачанні засобів сільськогосподарського виробництва, маркетингу їх продукції, а також захистом економічних інтересів кооперативів, наданням їм інформаційної, консультативно-методичної та іншої допомоги. Його засновниками виступили 5 СОК Дніпропетровської області. До складу об'єднання увійшли переважно молочні обслуговуючі кооперативи, проте об'єднання приймає до своїх лав також і зернові

обслуговуючі кооперативи (СОК "Зерновий"), СОК "Зерно-Бунк" (Кіровоградська область) тощо.

На сьогодні вітчизняні товаровиробники не мають належного аналізу ринку, його цінової кон'юнктури, не володіють відповідними засобами просування своєї продукції тощо. У їх практичній діяльності управління інтерактивними маркетинговими комунікаціями не набуло належного використання та не відповідає реаліям, що склалися на міжнародному ринку. Вплив розвитку глобального інформаційного середовища проявляється у появі й трансформації видів та способів комунікацій у межах традиційних галузей, у т. ч. сільського господарства [1, 3, 6, 10, 12–13, 15–16].

Створення інформаційної інфраструктури агропродовольчих ринків передбачає забезпечення відкритого та прозорого доступу до виробничих показників та результатів діяльності (наприклад, через створення аналогу інструменту FADN "Farm accountancy data network" в ЄС), що сприятиме: кращій поінформованості ринку щодо очікувань, прогнозів і трендів; забезпеченню поширення інформації про використання інтенсивних технологій виробництва, переходу на спеціалізовані підходи ведення бізнесу, розвитку спеціалізованих ІТ-рішень. У результаті запровадження цих заходів очікується підвищення ефективності та потужностей зернової логістики: як наслідок, розрив між закупівельними та експортними цінами має скоротитись до 75–80 %, що дозволить збільшити доходи сільськогосподарських виробників на 10–15 відсоткових пунктів [14].

Функціонал Web-сайта може бути доволі різним: від короткої інформації про компанію, її місію, менеджмент та контакти до повноцінної платформи з просування корпоративних проектів і реалізації товарів і послуг. Аналіз параметрів для визначення конкурентоспроможності Web-серверів як засобів для просування є універсальним для оцінювання будь-яких носіїв інформації, але окрім них існують і додаткові показники, які властиві лише електронним ресурсам і їх можна застосувати в мережі Інтернет. Створивши Web-сайт, зібрану для власних цілей маркетингову інформацію можна реалізовувати іншим зацікавленим суб'єктам господарювання на платній основі. Зазначимо, що згідно із Законом України "Про сільськогосподарську кооперацію", обслуговуючі кооперативи можуть надавати послуги іншим особам, в обсягах, що не перевищують 20 % від загального обороту кооперативу. Отримані за це кошти можуть частково покривати витрати на інформаційне забезпечення, також серед цих послуг можуть бути послуги інформаційного характеру (це, передусім, може стосуватися заготівельно-збутових, сервісних та багатофункціональних кооперативів).

За належного використання, інтернет-маркетинг може стати потужним помічником у розробці освітніх сайтів, форумів, блогів; е-мейл розсилці інформації на кооперативну тематику; проведенні спеціалізованих вебінарів, онлайн конференцій, зустрічей; розповсюдженні відповідних статей, постів, вірусних відеороликів; публікації інформації на інтернет-порталах, розробці тематичних онлайн-журналів/газет, обговоренні у

соціальних мережах, форумах та ін. Використовуючи форму прямого маркетингу, спеціалісти з кооперації можуть проводити та використовувати наявні результати маркетингових досліджень для отримання будь-якої інформації [16].

Інформаційна підтримка процесів розвитку СОКів має бути спрямована на розвиток сприятливого середовища, забезпечення внутрішніх потреб кооперативів та їх членів у інформації, оптимізацію взаємодії кооперативних організацій між собою та із зовнішнім середовищем. Механізм наповнення Web-сайта полягає у виявленні та обґрунтуванні маркетингових інструментів для просування зернової продукції та послуг і розширенні кола клієнтів СОКів. Інформаційною базою будуть різні джерела: офіційні Web-сайти державних інституцій України, США, Канади, ЄС, міжнародних організацій FAO, OECD, громадських організацій, результати анкетування членів кооперативів, які займаються виробництвом зернових культур тощо.

Web-сайт зернового обслуговуючого кооперативу створений на платформі Word-Press з використанням єдиного стилю CSS із застосуванням управляючих елементів на базі Java-script, з підтримкою Flash-анімації, підключенням баз MySQL та реалізацією форуму з використанням PHP [5]. Деревовидна структура мапи сайта формуватиметься за змістом на підставі результатів маркетингових опитувань серед представників зерновиробництва Придніпровського регіону. Обґрунтування висновків здійснюватиметься методами експертних оцінок, систематизації, групування і порівняння. Провідні структурні елементи сайта зернового обслуговуючого кооперативу відображатимуться в таких базових блоках:

1. Рекламна пропозиція продукції кооперативу, форми для он-лайн замовлення зерна (залежно від культури та класності) і продуктів його переробки, елементи зворотного зв'язку у вигляді форуму клієнтів і учасників кооперативу щодо можливостей застосування його зернової продукції. Подача та користування сайтом будуть максимально спрощені для збільшення аудиторії користувачів за рахунок менш обізнаних в Internet-середовищі жінок-фермерів.

2. Сервіси з вибору посівного матеріалу зернових культур, найму працівників для виконання певних операцій, придбання й оренди технічних засобів, виконання транспортних перевезень, зберігання продукції на зерносховищах та одержання дорадницько-консультаційних послуг щодо екологічних технологій природного землеробства з акцентом на гендерні потреби жінок-фермерів стосовно послуг СОКів [12]. До переваг пропонованої розробки належить її мультимовність, адже в такий спосіб розширюється закордонне коло замовників експортно-орієнтованої зернової продукції даного СОКу. Розроблений сайт супроводжуватимуть рекомендації з його розгортання, використання та адаптації під конкретний СОК. Ознайомлення кооператорів з результатами даного дослідження буде здійснюватися згідно зі стратегією поширення результатів.

Висновки і перспективи

1. Роль СОКів на аграрному ринку України є вкрай незначною та має бути посилена. Їх розвитку сприятиме розповсюдження передового досвіду роботи успішних кооперативів та їх об'єднань, зокрема зернових кооперативів. За участі держави необхідно збільшити інфраструктурні зернові потужності. Матеріально-технічна база кооперативів надасть можливість сільським товаровиробникам (членам кооперативів) на вигідних умовах користуватися послугами кооперативів. До 2020 р. очікується збільшення ринкової частки кооперативів до рівня 3 %, а кількості членів і працівників кооперативів та площ сільськогосподарських земель в обробітку – вдвічі, передбачена реалізація принаймні 10 пілотних проектів щодо створення кооперативів у різних галузях та адміністративно-територіальних одиницях України.

2. Вітчизняні товаровиробники не мають належного аналізу ринку, його цінової кон'юнктури, не мають відповідних засобів просування своєї продукції. Створення інформаційної інфраструктури агропродовольчих ринків передбачає забезпечення відкритого та прозорого доступу до виробничих показників і результатів діяльності. У результаті запровадження цих заходів очікується підвищення ефективності та потужностей зернової логістики: як наслідок, розрив між закупівельними та експортними цінами має скоротитись до 75–80%, що дасть змогу збільшити доходи сільськогосподарських виробників на 10–15 відсоткових пунктів.

3. Вирішення проблем розбудови СОКів можливе за допомогою розробки спеціальних навчальних програм, організації навчання, надання консультаційних (дорадчих) послуг задля вдосконалення навичок у застосуванні інформаційних технологій. Інформаційна підтримка діяльності зернових кооперативів здійснюватиметься через Web-сайт. Зібрану для власних цілей маркетингову інформацію доречно реалізувати іншим зацікавленим суб'єктам господарювання на платній основі в обсягах, що не перевищують 20 % від загального обороту кооперативу.

4. Ефективність горизонтальної інтеграції зернових кооперативів доведена світовим досвідом. Вона здійснюється шляхом злиття зернових кооперативів, створення союзів, сільськогосподарських товариств та кооперативних груп. Кооперативним об'єднанням слід подбати про науково-консультаційне обслуговування своїх членів. Видається доцільним створення відкритої інформаційно-консультаційної лінії з питань кооперації. Інформаційна підтримка процесів розвитку СОК потребує комплексного підходу, а також об'єднання зусиль держави, недержавних та міжнародних організацій.

Список літератури

1. Petrukha S., Petrukha N., Kunytskyi K. Information-advisory providing of agrarian sector development: foreign experience, recommendations for Ukraine // *Economist*. – 2015. – № 2. – P. 36–43.

2. Vasylieva N. Economic and mathematical evaluation of Ukrainian agrarian market by branches / N. Vasylieva, I. Vinichenko, L. Katan // *Economic Annals*—XXI. – 2015. – № 9–10. – P. 41–44.
3. Бабіченко В. Формування глобальної інформаційної економіки: роль корпоративного сектору / В. Бабіченко // *Економіст*. – 2015. – № 10. – С. 20–23.
4. Збарська А. В. Середовище розвитку кооперації на селі / А. В. Збарська // *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. – № 222 (2015). – С. 219–222.
5. Інформатика в LINUX-середовищі : навч. посіб. / за ред. Н. К. Васильєвої. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2016. – 268 с.
6. Ключан В. В. Система інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери : монографія / В. В. Ключан. – Миколаїв : МДАУ, 2012. – 371 с.
7. Кравець М. О. Методи планування змісту та архітектури Web-сайта аграрного підприємства / М. О. Кравець // *Математичне моделювання та інформаційні технології в аграрному секторі економіки : монографія*. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2016. – С. 176–188.
8. Кравець М. О. Інформаційна підтримка переробної та заготівельно-збутової ланки сільськогосподарської кооперації / М. О. Кравець // *Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції студентів, магістрантів і молодих вчених "Концептуальні основи трансформації земельних відносин в Україні" 17–18.05.2012 р.* / ЛНАУ. – Луганськ : ЛНАУ, "Елтон-2", 2012. – С. 153–158.
9. Кравець Н. А. Менеджмент-образование в кооперативном агробизнесе / Н. А. Кравець // *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. – 2008. – № 1. – С. 69–71.
10. Кропивко М. Ф. Інформаційна система як фактор забезпечення життєдіяльності сільськогосподарських товаровиробників в ринкових умовах / М. Ф. Кропивко // *Економіка АПК*. – 2009. – № 1. – С. 124–128.
11. Кудінова І. П. Розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні / І. П. Кудінова // *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. – № 200 (2014). – С. 212–215.
12. Мельник О. Використання системи інтерактивних маркетингових комунікацій для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародному ринку / О. Мельник, А. Радько // *Економіст*. – 2016. – № 1. – С. 42–45.
13. Мосіюк С. І. Інформаційне забезпечення виробничого обслуговування аграрної сфери / С. І. Мосіюк, І. П. Мосіюк // *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. – № 211 (2015). – С. 132–135.
14. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua>
15. Харченко В. В. Методика ефективного застосування інформаційних технологій в аграрному підприємстві / В. В. Харченко // *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. – № 200 (2014). – С. 329–333.
16. Швиденко О. М. Інтернет-маркетинг як інструмент сприяння екологізації сільськогосподарського виробництва / О. М. Швиденко // *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. – № 200 (2014). – С. 270–277.

References

1. Petrukha, S., Petrukha, N., Kunytskyi, K. (2015). Information-advisory providing of agrarian sector development: foreign experience, recommendations for Ukraine. *Economist*, 2, 36-43.
2. Vasylieva, N., Vinichenko, I., Katan, L. (2015). Economic and mathematical evaluation of Ukrainian agrarian market by branches. *Economic Annals–XXI*, 9–10, 41–44.
3. Babichenko, V. (2015). Formuvannya hlobal'noyi informatsiynoyi ekonomiky: rol' korporatyvnoho sektoru. [Formation of the global information economy: the role of the corporate sector]. *Ekonomist*, 10, 20-23.
4. Zbarska, A. V. (2015). Seredovyshche rozvytku kooperatsii na seli. [The environment of cooperatives in rural areas]. *Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Seriya: Ekonomika, ahraryni menedzhment, biznes*. 222, 219-222.
5. Vasylieva, N. K. ed. (2016). *Informatyka v LINUX-seredovyshchi: navchalnyi posibnyk z rekomendatsiieiu MON Ukrainy*. [Information in LINUX-environment: a manual on the recommendation of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. Dnipropetrovsk: Bila K.O., 268.
6. Klochan, V. V. (2012). *Systema informatsiino-konsultatsiinoho zabezpechennia ahrarynoi sfery: monohrafiya*. [The system of information and consultation to ensure the agricultural sector: Monograph]. Mykolaiv: MSAU, 371.
7. Kravets, M. O. (2016). *Metody planuvannia zmistu ta arkhitektury Web-saita ahrarynoho pidpriemstva. Matematychno modeliuвання ta informatsiini tekhnolohii v ahrarynomu sektori ekonomiky: monohrafiya*. [Methods of planning and architecture content Web-site of the agricultural enterprises. Mathematical modeling and information technologies in the agricultural sector: monograph.]. Dnipropetrovsk : Bila K. O., 176-188.
8. Kravets, M. O. (2012). *Informatsiina pidtrymka pererobnoi ta zahotivelnobutovoi lanky silskohospodarskoi kooperatsii*. [Information support harvesting and processing and marketing of agricultural cooperation]. Proceedings of the materials of the International scientific conference of students, undergraduates and young scientists "Framework transformation of land relations in Ukraine", 17-18.05.2012y. / LNAU. – Luhansk: LNAU, "Elton-2", 153–158.
9. Kravets, N. A. (2008). *Menedzhment-obrazovanye v kooperatyvnom ahrobyznese*. [Management education in the cooperative agribusiness]. *Visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo ahrarynoho universytetu*. 1, 69–71.
10. Kropyvko, M. F. (2009). *Informatsiina systema yak faktor zabezpechennia zhyttiedialnosti silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv v rynkovykh umovakh*. [Information system as a factor in the viability of agricultural producers in market conditions]. *Ekonomika APK*. 1, 124–128.
11. Kudinova, I. P. (2014). *Rozvytok silskohospodarskykh obsluhovuiuchykh kooperatyviv v Ukraini* [The development of agricultural service cooperatives in Ukraine]. *Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Seriya: Ekonomika, ahraryni menedzhment, biznes*. 200, 212–215.
12. Melnyk, O., Radko, A. (2016). *Vykorystannia systemy interaktyvnykh marketynhovykh komunikatsii dlia zabezpechennia konkurentospromozhnosti vitchyznianskykh pidpriemstv na mizhnarodnomu rynku* [The use of interactive marketing communication to ensure the competitiveness of domestic enterprises in the international market]. *Ekonomist*. 1, 42–45.
13. Mosiiuk, S. I., Mosiiuk, I. P. (2015). *Informatsiine zabezpechennia vyrobnychoho obsluhovuvannia ahrarynoi sfery* [Information support service

production agrarian sphere]. Scientific Journal NUBiP Ukraine. Series: economics, farm management business. 211, 132–135.

14. The official website of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Available at: <http://minagro.gov.ua>.

15. Kharchenko, V. V. (2014). Metodyka efektyvnoho zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii v ahrarnomu pidpriemnytstvi [The method of effective use of information technology in agricultural entrepreneurship]. Scientific Journal NUBiP Ukraine. Series: economics, farm management business. 200, 329–333.

16. Shvydenko, O. M. (2014). Internet-marketynh yak instrument spryiannia ekolohizatsii silskohospodarskoho vyrobnytstva. [Internet marketing as a tool to promote the greening of agricultural production]. Scientific Journal NUBiP Ukraine. Series: economics, farm management business. 200, 270–277.

ИНФОРМАЦИОННАЯ ПОДДЕРЖКА ЗЕРНОВОЙ КООПЕРАЦИИ

Н. А. Кравец

Аннотация. Кооперирование небольших сельскохозяйственных предприятий и хозяйств населения является средством обеспечения благосостояния сельских общин Украины. Динамика развития сельскохозяйственных обслуживающих кооперативов (СОКов) свидетельствует об их роли на аграрном рынке. Рассмотрен передовой опыт создания и функционирования успешных обслуживающих кооперативов, в т. ч. их кооперативных объединений в Приднепровском и Западном регионах Украины. Выявлены проблемы и сдерживающие факторы развития СОКов.

Отмечена необходимость создания информационной инфраструктуры агропродовольственных рынков. Информационные потоки должны быть дифференцированы как по уровню знаний получателей информации, так и по их месту и роли в кооперативном процессе. Организация информационной поддержки развития СОКов включает специальные учебные программы, обучение, оказание консультационных услуг с целью совершенствования навыков в применении информационных технологий, в частности в пользовании разработанным Web-сайтом зернового обслуживающего кооператива.

В перспективе уместна горизонтальная интеграция, проводимая путем слияния зерновых кооперативов, создания союзов, сельскохозяйственных обществ и кооперативных групп. Кооперативным объединениям следует позаботиться о научно-консультационном обслуживании своих членов. Представляется целесообразным создание открытой информационно-консультационной линии по вопросам кооперации.

Ключевые слова: сельскохозяйственный обслуживающий кооператив, зерновая кооперация, кооперативное объединение, горизонтальная интеграция, информационная поддержка, Web-сайт зернового обслуживающего кооператива

INFORMATION SUPPORT OF GRAIN COOPERATION

M. O. Kravets

Abstract. Cooperation of small farms and private households is a way to ensure the welfare of rural communities Ukraine. The dynamics of agricultural service cooperatives (ASC) shows their role in the agricultural market. Considered the best practices for creating and operating successful service cooperatives, include cooperative associations in Pridneprovie and Western Ukraine. Identified problems and constraints of ASC development.

The necessity of creating the information infrastructure of agro-food markets is emphasized. Information flows must be differentiated both in terms of knowledge of the recipients of the information, and at their place and role in the cooperative process. The organization of information support the development of ASC include special teaching programs, training, consultancy (advisory) services to improve skills in the application of information technology, especially designed to use Web-site grain service cooperative.

In the future model of farming appropriate horizontal integration pursued by merging grain cooperatives, create alliances, agricultural societies and cooperative groups. Cooperative association should take care of the scientific consulting services of its members. It seems appropriate to create an open information and advice line on cooperation.

Keywords: agricultural service cooperative, grain cooperative, cooperative association, horizontal integration, information support, Web-site of grain service cooperative

УДК: 631.162:519.25

ГАРМОНІЗАЦІЯ ІНДИКАТОРІВ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

В. М. КРАЄВСЬКИЙ, кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики та економічного аналізу
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: kvn1976@rambler.ru

Анотація. Досліджено теоретичні, методичні та практичні засади гармонізації індикаторів обліково-інформаційного відображення діяльності сільськогосподарських підприємств для підвищення виваженості управлінських рішень, що приймаються на його основі.

Розставлено необхідні акценти пріоритетних векторів гармонізації індикаторів обліково-інформаційної системи управління за його

© В. М. Краєвський, 2015